

Ve Štrasburku dne 22.11.2016
COM(2016) 740 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Návrh
nového Evropského konsensu o rozvoji
Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost**

{SWD(2016) 387 final}

{SWD(2016) 388 final}

{SWD(2016) 389 final}

Obsah

ÚVOD	3
NOVÝ EVROPSKÝ KONSENSUS O ROZVOJI „NÁŠ SVĚT, NAŠE DŮSTOJNOST, NAŠE BUDOUCNOST“	4
1. GLOBÁLNÍ VÝZVY A AGENDA 2030.....	4
1.1. Globální výzvy a trendy	4
1.2. Agenda pro udržitelný rozvoj 2030	5
2. REAKCE EU	6
2.1. Silnější a účinnější EU v měnícím se světě	6
2.2. Zásady a hodnoty, kterými se řídí rozvojová činnost EU.....	8
3. NAŠE SPOLEČNÉ PRIORITY – RÁMEC ČINNOSTI.....	8
3.1. Lidé – lidský rozvoj a důstojnost.....	9
3.2. Planeta – ochrana životního prostředí, správa přírodních zdrojů a boj proti změně klimatu	11
3.3. Prosperita – udržitelný růst podporující začlenění a pracovní místa.....	13
3.4. Mír – mírové a inkluzivní společnosti, demokracie, výkonné a odpovědné společnosti, právní stát a lidská práva pro všechny	15
4. PARTNERSTVÍ – EU JAKO INSTITUCE PRO REALIZACI AGENDY 2030.....	18
4.1. Lepší spolupráce.....	18
4.2. Podpora pevnějšího, inkluzivnějšího partnerství různých zúčastněných stran.....	20
4.3. Přizpůsobení rozvojových partnerství, aby odrážely kapacity a potřeby	21
5. POSILOVÁNÍ PŘÍSTUPŮ ZA ÚČELEM ZVÝŠENÍ DOPADU EU	22
5.1. Mobilizace a účinné využití všech prostředků provádění	22
5.2. Soudržnost politik pro rozvoj	24
5.3. Účinnost rozvoje.....	24
6. SLEDOVÁNÍ PLNĚNÍ ZÁVAZKŮ	25

ÚVOD

Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 (Agenda 2030)¹, kterou Organizace spojených národů přijala v září 2015, představuje nový a ambiciózní rámec, jak dosáhnout udržitelného rozvoje a vymýcení chudoby. Jádrem Agendy 2030 je soubor cílů udržitelného rozvoje (SDG) a souvisejících úkolů.

V souladu se svou aktivní úlohou při jednáních by EU měla při provádění agendy hrát vedoucí úlohu. Za tímto účelem se prosazuje několik iniciativ. Sdělení Komise „Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti – evropské úsilí v oblasti udržitelnosti“² demonstruje důležitost cílů udržitelného rozvoje pro Evropu a vysvětluje, jak EU přispívá k jejich dosažení, a to i prostřednictvím vnější činnosti EU. Globální strategie EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku³, která poskytuje vizi zapojení Evropy ve světě, zdůrazňuje důležitost cílů udržitelného rozvoje v kontextu vnějších činností EU. Agendu 2030 je třeba začlenit do politiky rozvojové spolupráce Unie, a především v podobě revize společné vize orgánů EU a jejich členských států stanovené v konsensu o rozvoji⁴, který byl podepsán v roce 2005 a sledoval dosažení Rozvojových cílů tisíciletí.

V souvislosti s politikou rozvojové spolupráce mají jak Unie, tak její členské státy za povinnost dostát závazkům a zohlednit cíle, které schválily v kontextu OSN⁵. V souladu s postupem použitým v roce 2005⁶ navrhuje toto sdělení Komise nový konsensus o rozvoji. Jeho cílem je přizpůsobit způsob rozvoje současným celosvětovým problémům a ve spolupráci s rozvojovými zeměmi a s přihlédnutím k novému rámci stanovenému Lisabonskou smlouvou podpořit provádění Agendy 2030. Odráží analýzu reakcí na online veřejnou konzultaci⁷, která se konala od května do srpna 2016, dalších poradních a informačních diskusí a dalších přípravných hodnotících činností⁸.

Vzhledem k širokému rozsahu politiky lze její cíl, tj. přispívat k provádění Agendy 2030 v rozvojových zemích, splnit nejlépe prostřednictvím posílení koordinace politik rozvojové spolupráce EU a jejích členských států. Účelem navrhovaného nového Evropského konsensu o rozvoji, který je v souladu s novou Agendou, se sdílenou vizí a společnou dlouhodobou orientací, je poskytnout rámec pro společný přístup k politice rozvojové spolupráce, jež budou EU a její členské státy uplatňovat.

Komise žádá Radu a Evropský parlament, aby nový konsensus o rozvoji přijaly v podobě společného prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropském parlamentu a Komisi.

¹ *Přeměna našeho světa: Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj*, rezoluce, kterou přijalo Valné shromáždění OSN 25. září 2015 (UNGA A/RES/70/1).

² *Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti – evropské úsilí v oblasti udržitelnosti*, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, (COM(2016) 739).

³ *Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie*, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, červen 2016.

⁴ *Evropský konsensus o rozvoji*, společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropském parlamentu a Komisi o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsensus“ podepsaný 20. prosince 2005, zveřejněný 24. února 2006 (2006/C 46/01, Úř. věst. C 46/1).

⁵ Čl. 208 odst. 2, konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“)

⁶ *Návrh společného prohlášení Rady, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: Evropský konsensus*, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů (COM(2005) 311/F1).

⁷ *Souhrnná zpráva shrnující hlavní výsledky konzultací o novém Evropském konsensu o rozvoji*, pracovní dokument útvarů Komise, (SWD(2016) 389).

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise *posuzující Evropský konsensus o rozvoji 2005 a doprovázející iniciativu „Návrh nového Evropského konsensu o rozvoji“* (SWD(2016) 387).

NOVÝ EVROPSKÝ KONSENSUS O ROZVOJI „NÁŠ SVĚT, NAŠE DŮSTOJNOST, NAŠE BUDOUCNOST“

1. GLOBÁLNÍ VÝZVY A AGENDA 2030

1.1. Globální výzvy a trendy

1. **Od posledního Evropského konsensu o rozvoji⁹ v roce 2005 se svět výrazně změnil** jak z hlediska příležitostí, tak rizik. Společenské a ekonomické otázky jsou stále více vzájemně propojeny, což otevírá nové perspektivy pro společný pokrok, ale často znemožňuje jednoduchá řešení problémů. Došlo k důležitým demografickým posunům spojeným s ekonomickými a sociálními změnami a změnami životního prostředí. Celosvětová populace roste o 80 milionů lidí ročně a do roku 2050 bude 70 % světové populace bydlet ve městech. Ačkoli se celkové tempo růstu snižuje, předpokládá se, že mezi roky 2015 a 2050 k celosvětové populaci přibude 2,4 miliardy lidí, z nichž 1,3 miliardy připadne na Afriku. Bude těžké vyhovět potřebám mladých lidí v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti.

2. **Úrovně a zeměpisné rozložení chudoby a nerovnosti se posunuly a rozvojové země jsou stále více diverzifikované.** Rozvojové cíle tisíciletí hrají klíčovou roli v bezprecedentním pokroku rozvoje. Od roku 2005 více než půl miliardy lidí uniklo extrémní chudobě a hladu, především ve východní Asii. Méně než 10 % světové populace žije v extrémní chudobě. Problémy ale přetrvávají. Do roku 2030 bude většina chudých lidí na světě soustředěna v nestabilních a konflikty zasažených státech a v subsaharské Africe, přestože významné oblasti bídy zůstanou i v některých zemích se středními příjmy. Péče o chudé v tak odlišných situacích vyžaduje diferencované přístupy. Nerovnost v rámci zemí představuje rostoucí problém pro růst a stabilitu. Více než 70 % světové populace žije v zemích, kde se nerovnost za posledních dvacet let zvýšila. Skutečná rovnost pohlaví je zatím těžko dosažitelnou ambicí.

3. **Pro trvalá řešení složitých globálních výzev je nezbytné zvyšovat odolnost a udržitelnost.** Chudoba zvyšuje zranitelnost a vysoké úrovně zranitelnosti zhoršují chronické účinky chudoby. Extrémní a chronická nestabilita, strukturální a opakující se krize zůstávají zdrojem humanitárních krizí a brání rozvoji celých komunit. Zdlouhavé krize a konflikty představují obrovskou zátěž pro národní a mezinárodní zdroje a pro dodržování lidských práv. Počet uprchlíků a vysídlených osob dosáhl více než 65 milionů, což je nejvíce od druhé světové války. Rozvojové úspěchy komplikují nové hrozby pro veřejné zdraví. Po finanční krizi se opět vrací růst, ale nedosahuje hodnot před krizí. Nedostatečná úroveň správy věcí veřejných, demokracie, lidských práv a právního státu, včetně korupce a problémů v oblasti bezpečnosti a zmenšující se prostor pro účast veřejnosti a občanské společnosti, představují zásadní výzvu pro účinnost úsilí o rozvoj.

4. **Globální veřejné statky jsou pod tlakem.** Svět nadále čelí trvalým problémům v oblasti životního prostředí, především změně klimatu, které ohrožují rozvoj a mají neúměrný dopad na chudé. Dostupnost udržitelné energie za přijatelné ceny je omezená, především v subsaharské Africe, a stále představuje překážku ekonomického růstu a industrializace na africkém kontinentu. Obnovitelná energie představuje přibližně 25 % celkové produkce, ačkoli z hlediska podílů a investic roste. Rostoucí světová populace bude muset hledat řešení v udržitelném zemědělství a potravinových systémech, včetně udržitelného rybolovu, které budou muset brát ohledy na životní prostředí.

⁹ *Evropský konsensus o rozvoji*. Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsensus“. Podepsáno 20. prosince 2005, zveřejněno 24. února 2006 (2006/C 46/01, Úř. věst. C 46/1).

Poptávka po vodě a nedostatek vody se v následujících dekádách výrazně zvýší a budou představovat hlavní komplikaci adaptace na dopady změny klimatu. Oceány jsou pod rostoucím tlakem. Přístup k omezeným přírodním zdrojům je ohrožen kvůli vyčerpání a neudržitelnému řízení přírodních zdrojů a vyžaduje podporu přechodu směrem k intenzivnějšímu oběhovému hospodářství založenému na efektivním využívání zdrojů.

5. Oblast rozvoje se rozšiřuje, zahrnuje více subjektů, nové subjekty a inovativní řešení. Soukromý sektor je stále významnějším partnerem při posilování udržitelnějších modelů rozvoje. Kombinování veřejných a soukromých zdrojů za účelem stimulace investic umožňuje vyšší zapojení, a to i v náročných prostředích. Je třeba nově sladit globální zdroje a investice, aby se dosáhlo udržitelného rozvoje. Informační a komunikační technologie a také pružné a efektivní sítě infrastruktury nabízí velké příležitosti pro pokrok napříč sektory.

6. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské Unie (EUGS)¹⁰ požaduje věrohodnou, vstřícnou a sjednocenou Unii. Konsensus o rozvoji je klíčovým prvkem zapojení Evropské Unie (EU) ve světě a její reakce na globální problémy.

1.2 Agenda pro udržitelný rozvoj 2030

7. Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 (Agenda 2030), kterou přijalo Valné shromáždění OSN v září 2015¹¹, představuje dohodnutou a komplexní reakci mezinárodního společenství na tyto problémy a trendy. Vývoj od rozvojových cílů tisíciletí k cílům udržitelného rozvoje (SDG) odráží měnící se přístup ke globálnímu rozvoji, který je založený na společných cílech, samostatnosti, společných zájmech a sdílené odpovědnosti mezi jednotlivými zeměmi ve všech fázích rozvoje. Cíle udržitelného rozvoje odrážejí vizi založenou na všeobecných lidských právech, která je plně v souladu s hodnotami EU, a nabízí příležitost prosadit zkušenosti EU s udržitelným rozvojem.

8. Agenda 2030 je celosvětová a platí ve všech státech. Všechny země čelí těmto problémům společně a musíme použít všechny prostředky, které máme k dispozici, abychom se s nimi vypořádali. Agendu je třeba realizovat jako celek, nikoli selektivně. Provádění se musí provádět na základě globálního systému založeného na pravidlech, jehož klíčovým principem je mnohostrannost a v jehož středu stojí OSN.

9. S ohledem na cíle udržitelného rozvoje Agenda 2030 stanoví komplexní vizi, čeho je třeba dosáhnout, aby se vymýtila chudoba a podpořil udržitelný rozvoj. Uvádí do rovnováhy tři rozměry udržitelného rozvoje, zahrnuje klíčové otázky správy, mírumilovných a inklusivních společností a rozpoznává důležité vzájemné vazby mezi cíli a úkoly.

10. Akční program z Addis Abeby¹², nedílná součást Agendy 2030, stanoví nový model provádění prostřednictvím finančních a nefinančních prostředků a klade důraz na vnitrostátní aktivity a racionální politiku. Agenda 2030 a akční program z Addis Abeby prostřednictvím politiky zahrnující celosvětové partnerství společně stanoví, co je třeba, aby bylo dosaženo cílů udržitelného

¹⁰ *Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie*, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, červen 2016; viz *závěry Rady týkající se Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie*, Rada Evropské unie, 17. října 2016 (13202/16).

¹¹ *Přeměna našeho světa: Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj*, rezoluce, kterou přijalo Valné shromáždění OSN 25. září 2015 (UNGA A/RES/70/1).

¹² *Akční program třetí mezinárodní konference o financování rozvoje konané v Addis Abebě*, rezoluce přijatá Valným shromážděním OSN 27. července 2015 (UNGA A/RES/69/313).

rozvoje. Agendu 2030 dále doplňují sendajský rámec¹³ pro snižování rizika katastrof a Pařížská dohoda o změně klimatu, které poskytují závazný rámec se všeobecnými závazky.

11. EU a členské státy musí reagovat na aktuální globální výzvy a příležitosti ve světle Agendy 2030, kterou pomáhaly formovat. Konsensus o rozvoji je klíčovým prvkem všeobecné reakce. Evropské orgány budou společně pracovat, aby ho posunuly dále, ale zároveň budou respektovat odlišné role a kompetence jednotlivých orgánů. Ve vztahu k politice rozvojové spolupráce se aktivity EU a jejích členských států vzájemně podporují a je třeba je koordinovat, aby došlo k prohloubení vzájemného doplňování a účinnosti činností¹⁴. S ohledem na požadavek, aby Unie a její členské státy dodržovaly závazky a zohledňovaly cíle, které v kontextu Organizace spojených národů¹⁵ schválily, cílem nového Evropského konsensu o rozvoji je poskytnout rámec pro společný přístup k politice rozvojové spolupráce, který bude EU a členské státy používat. Platí tedy pro Evropskou unii a její členské státy.

2. REAKCE EU

2.1 Silnější a účinnější EU v měnícím se světě

12. EU a její členské státy mají velký zájem na provádění Agendy, aby dosáhly udržitelného rozvoje ve třech dimenzích – ekonomické, sociální a environmentální – vyrovnaným a jednotným způsobem. Škála politik EU k tomuto cíli srozumitelně přispívá a zahrnuje mnoho různých faktorů. Tím, že přispěje k dosažení Agendy 2030, bude EU podporovat silnější, udržitelnější, vstřícnou a prosperující Evropu, jak je stanoveno ve sdělení Komise „Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti – evropské úsilí v oblasti udržitelnosti“¹⁶. Provádění se bude úzce koordinovat s Pařížskou dohodou o změně klimatu¹⁷ a dalšími mezinárodními závazky s ohledem na jejich vzájemnou provázanost.

13. Pro úspěšné provádění Agendy 2030 v globálním rozsahu bude důležitá vnější činnost EU. I sama EU se v posledních letech změnila. S novým institucionálním uspořádáním a politickými nástroji v důsledku Lisabonské smlouvy je dnes lépe vybavena, aby mohla reagovat na globální výzvy a příležitosti tam, kde vznikají. Globální strategie EU (EUGS) poskytuje vizi pro zapojení Evropy ve světě, včetně obhajoby jejích hlavních zájmů a priorit, a to prostřednictvím škály politik, které zahrnují rozvojovou politiku. EUGS zdůrazňuje důležitou roli Agendy 2030, která má potenciál spustit nutnou transformaci, která podpoří hodnoty EU a cíle vnější činnosti EU.

14. Rozvojová politika sleduje cíle vnější činnosti EU. To zahrnuje cíl podpory udržitelného ekonomického, sociálního a environmentálního rozvoje rozvojových zemí stanovený v čl. 21 odst. 2 písm. d) Smlouvy o Evropské unii (SEU), s hlavním cílem vymýcení chudoby, jak je stanoveno v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). V souladu s cíli uvedenými v čl. 21 odst. 2 Smlouvy o EU rozvojová politika rovněž mimo jiné přispívá k: podpoře demokracie, právního státu a lidských práv; zachování míru a předcházení konfliktům; zlepšování kvality životního prostředí

¹³ *Sendajský rámec pro snižování rizika katastrof 2015–2030*, rezoluce, kterou přijalo Valné shromáždění OSN 23. června 2015 (UNGA A/RES/69/283).

¹⁴ Čl. 210 odst. 1 SFEU.

¹⁵ Čl. 208 odst. 2 SFEU.

¹⁶ *Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti – evropské úsilí v oblasti udržitelnosti*, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, (COM (2016) 739).

¹⁷ *Přijetí Pařížské dohody*, 12. prosince 2015 (FCCC/CP/2015/L.9 Rev.1).

a udržitelného řízení světových přírodních zdrojů; a podpoře mezinárodního systému založeného na posílené mnohostranné spolupráci a na řádné globální správě. Konsensus tak přispěje i k plnění požadavku zajištění konzistence mezi různými oblastmi vnější činnosti EU a mezi těmito oblastmi a jinými politikami¹⁸.

15. Rozvojová politika je neodmyslitelnou součástí škály politik EU, jejichž cílem je vypořádat se s globálními výzvami, řídit vzájemnou závislost a budovat lepší svět. Rozvojová politika se za účelem účinnějších výsledků bude dále koordinovat s ostatními politikami EU, včetně politik humanitární pomoci, obchodní a regionální integrace, revidované evropské politiky sousedství¹⁹, zdraví, životního prostředí, energie, zemědělství, rybolovu, migrace a vědy, technologií a inovací. Rozvojová spolupráce se zaměřuje na řadu základních příčin nejistoty, konfliktů, složitých krizí a toků uprchlíků, vysídlených osob a nelegálních migrantů. Udržitelný rozvoj a vymýcení chudoby jsou nezbytné k tomu, aby bylo možné dlouhodobě řešit globální výzvy.

16. Tento konsensus přispěje k dosažení priorit vnější činnosti EU, jak je dále stanoveno v EUGS, a to i podporou odolnosti na všech úrovních a podporou sdílené prosperity. Cíle udržitelného rozvoje (SDG) budou představovat průřezový rozměr veškeré práce, která povede k provedení globální strategie EU²⁰. Další činnost v oblasti odolnosti v tomto kontextu se zaměří na schopnost států a společností reformovat se, a tak čelit vnitřním a vnějším krizím a zotavovat se z nich. Bude také reflektovat to, že, v souladu s cíli udržitelného rozvoje, je odolnost široký koncept zahrnující všechny jednotlivce a celou společnost²¹ a vyžaduje vyšší kapacity k řešení zranitelnosti vůči rizikům, jež vyplývají mimo jiné ze socioekonomických podmínek, životního prostředí a změny klimatu, katastrof a konfliktů. Přitom bude řešit klíčové faktory nestability, která ohrožuje nejzranitelnější skupiny obyvatelstva.

17. EU je v dobré pozici, aby mohla hrát svoji roli. Ze své politické a sociální solidarity čerpá velkou sílu a je významným ekonomickým partnerem států na celém světě. Díky rozsáhlé diplomatické síti dosahuje významné globální přítomnosti, a to i ve státech, které prošly konflikty, a v nestabilních státech. Představuje globální zdroj politik a osvědčených postupů za účelem udržitelného rozvoje v mnoha oblastech. Má dlouhodobou zkušenost s rozvojovou spoluprací za použití široké škály nástrojů a kanálů. Je i hlavním aktérem při ochraně globálních veřejných statků.

18. Kritickým faktorem pro dosažení těchto společných cílů a maximální přispění Agendě 2030 je jednat jako jednotná EU. EU a její členské státy se tedy zavazují, že budou lépe spolupracovat. Globální strategie EU uznává, že je zapotřebí větší soudržnost mezi členskými státy a orgány EU; a mezi vnitřními a vnějšími rozměry politik EU. Soudržné a konzistentní zapojení přinese větší důvěryhodnost, legitimitu, přidanou hodnotu, vliv a pozitivní dopad na svět. EU a členské státy musí být jednotné v rozmanitosti, za použití řady různých zkušeností a přístupů a s ohledem na příslušné komparativní výhody.

¹⁸ Čl. 21 odst. 3, konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii (dále jen „SEU“).

¹⁹ *Přezkum evropské politiky sousedství*, společné sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, 18. listopadu 2015 (JOIN(2015) 50).

²⁰ *Viz závěry Rady týkající se Globální strategie pro zahraniční a bezpečnostní politiku Evropské unie* (odstavec 5), Rada Evropské unie, 17. října 2016 (13202/16).

²¹ „Odolnost států a společenství na východě a na jihu“ (oddíl 3.2) v dokumentu *Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie*, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, červen 2016.

2.2. Zásady a hodnoty, kterými se řídí rozvojová činnost EU

19. **Konsensus se řídí zásadami vnější činnosti EU** stanovenými v čl. 21 odst. 1 Smlouvy o EU, které má za cíl podporovat v okolním světě: demokracie, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva. Tyto univerzální hodnoty představují jádro Agendy 2030.

20. **EU a její členské státy budou při rozvojové spolupráci uplatňovat přístup založený na právech²².** To zahrne všechna lidská práva a podpoří začleňování a účast; potírání diskriminace; rovnost a spravedlnost; transparentnost a odpovědnost. Přístup bude dále hrát klíčovou roli v zajištění toho, že v rámci Agendy 2030 nikdo nezůstane bez pomoci, bez ohledu na to, kde žije, a bez ohledu na etnický původ, pohlaví, věk, postižení, náboženství nebo víru, sexuální orientaci, pobytový či jiný status. Tento přístup je plně v souladu s primárním cílem rozvojové politiky EU, což je snižování, a v dlouhodobém horizontu vymýcení chudoby. Zahrnuje řešení různých forem diskriminace, kterým musí ohrožené osoby čelit.

21. **Rovnost žen a mužů je v centru hodnot EU a je zakotvena v jejím právním a politickém rámci.** Je nezbytná pro dosažení cílů udržitelného rozvoje a prochází napříč celou Agendou 2030. EU a její členské státy budou prosazovat práva žen, rovnost pohlaví a posílení postavení žen a dívek a jejich ochranu jako prioritu ve všech oblastech činnosti.

Rovnost žen a mužů

Ženám a dívkám jsou i nadále upírána práva, zdroje a podíl na rozhodování. Zapojení do vzdělávání, školení nebo placené práce je u nich méně pravděpodobné než u mužů. Sociální normy a diskriminační právní rámce mohou dívkám a ženám upírat kontrolu nad rozhodnutími, která ovlivňují jejich životy. Nerovnost mezi pohlavími se s dalšími formami vyčlenění, jako je postižení, věk, etnický původ, sexuální orientace nebo geografická odlehlost, ještě zvětšuje. Rovnost žen a mužů má pozitivní vliv na rozvoj demokracie, lidských práv, zdraví, vzdělávání, růstu a řešení konfliktů a aktivity v oblasti rovnosti žen a mužů musí být začleněny do všech relevantních politik.

EU je globální lídr v prosazování rovnosti žen a mužů a posílení postavení dívek v rámci svých vnějších vztahů, především prostřednictvím komplexního a na výsledky orientovaného akčního plánu pro rovnost žen a mužů 2016–2020²³. Jako příspěvek k Agendě 2030 transformuje EU a její členské státy tuto politiku genderového přístupu do konkrétních činností, které povedou k posílení postavení žen a dívek, včetně potírání diskriminace a na nich páchaném násilí. To bude zahrnovat: prosazování jejich ekonomických a sociálních práv a posílení postavení; zvýšení jejich podílu na rozhodování; zajištění jejich fyzické a psychické integrity; a změny institucionální kultury EU a jejích členských států EU tak, aby plnily závazky.

3. NAŠE SPOLEČNÉ PRIORITY – RÁMEC ČINNOSTI

22. **Agenda 2030 je vysoce vzájemně propojená.** Její provádění vyžaduje komplexní národní strategie udržitelného rozvoje, které vyrovnaným způsobem propojí ekonomické, sociální a environmentální rozměry udržitelného rozvoje. Kroky, které řeší jednu prioritu, mají dopad na jiné

²² Závěry Rady týkající se rozvojové spolupráce založené na právech, včetně všech lidských práv, Rada Evropské unie, zasedání Rady EU pro zahraniční věci (Rozvoj), 19. května 2014.

²³ Závěry Rady o akčním plánu pro rovnost žen a mužů 2016–2020, Rada Evropské unie, 26. října 2015 (13201/15).

oblasti a některé výzvy, jako je udržitelnost a nerovnosti, pronikají do všech částí agendy. S ohledem na nutnost brát tyto vzájemné vazby v úvahu při plánování a provádění rozvojové spolupráce budou EU a její členské státy věnovat zvláštní pozornost integrovaným činnostem, které mohou vytvářet vedlejší přínosy, a plnit několik cílů uceleným způsobem tak, že budou klást větší důraz na hlavní hnací síly s všeobecným transformačním potenciálem, jako je rovnost žen a mužů, mládež, investice, udržitelná energetika, migrace a mobilita.

23. V tomto kontextu budou rozvojové činnosti EU a jejích členských států strukturovány kolem priorit, které tvoří rámec Agendy 2030: lidé, planeta, prosperita, mír a partnerství.

3.1. Lidé – lidský rozvoj a důstojnost

24. Cíle, jako je vymýtit chudobu, vypořádat se s diskriminací a nerovnostmi a nenechat nikoho bez pomoci, zůstávají ve středu zájmu politiky rozvojové spolupráce EU, ale staví na zásadním novém podnětu, který Agenda 2030 těmto cílům dává. Pokrok v těchto oblastech poskytne udržitelnému rozvoji pevnější základy.

25. Cíle udržitelného rozvoje zdůrazňují oblasti, kde se vyžaduje pokračující pokrok, aby se zajistil lidský rozvoj a důstojnost. EU a její členské státy budou usilovat o vymýcení hladu, všeobecné zdravotní pojištění, všeobecný přístup ke kvalitnímu vzdělávání, odpovídající a udržitelnou sociální ochranu a slušnou práci ve zdravém prostředí pro všechny. Budou podporovat partnery při posilování jejich národních politik a správy pro udržitelné poskytování základních služeb, ke kterému se zavázali. Budou klást silný důraz na ochranu těch nejohroženějších.

26. EU a její členské státy budou pracovat na tom, aby všem zajistily přístup k cenově dostupným, bezpečným a výživným potravinám v dostatečném množství. Budou vyvíjet větší úsilí, aby vymýtily hlad, zajistily bezpečnost a výživu a posílily odolnost těch nejohroženějších, především v zemích, které čelí opakovaným krizím. Budou se dále aktivně zabývat všemi formami špatné výživy, bojovat proti podvýživě, která způsobuje nedostatečný a opožděný růst dětí.

27. EU a její členské státy budou podporovat nejchudší společnosti tak, že pro všechnylepší dostupnost půdy, potravin, vody a čisté, cenově dostupné energie bez ničivých dopadů na životní prostředí. Bezpečná pitná voda a hygienizace představují základní službu a předpoklad zdraví, růstu a produktivity. Jsou také obzvláště citlivé na zhoršení životního prostředí, včetně změny klimatu. EU a její členské státy budou podporovat udržitelné a jednotné vodní hospodářství prostřednictvím strategičtějšího přístupu k regionálnímu rozvoji a integraci. Budou podporovat udržitelný urbanistický rozvoj, aby se zlepšily služby, dostupnost a kvalita života rychle rostoucího městského obyvatelstva a přitom budou posilovat vazby mezi venkovem a městy.

28. Pevnější zdraví je základním kamenem lidské důstojnosti a celosvětové prosperity. EU a její členské státy budou dále aktivně posilovat systémy zdravotní péče, předcházet a bojovat proti nakažlivým nemocem jako HIV/AIDS, tuberkulóza, malárie a žloutenka, pomáhat zabezpečit cenově dostupné léky a vakcíny pro všechny a řešit globální zdravotní hrozby, jako je například antimikrobiální rezistence. Budou snižovat úmrtnost dětí a matek a špatnou výživu, podporovat duševní zdraví a řešit rostoucí zátěž, kterou v partnerských zemích představují nepřenosné nemoci.

29. Předpokladem dlouhodobého rozvoje je zajištění přístupu všech ke kvalitnímu vzdělávání. Evropská unie a její členské státy budou podporovat inkluzivní celoživotní učení a spravedlivé kvalitní vzdělávání na všech úrovních – na úrovni předškolního, primárního, sekundárního, terciárního vzdělávání, technického a odborného vzdělávání a vzdělávání dospělých, se zvláštním zřetelem na možnosti vzdělávání a odborné přípravy pro dívky a ženy. Budou ještě intenzivněji pracovat na

zajištění toho, aby všichni měli znalosti, dovednosti, schopnosti a práva, které potřebují, aby mohli vést důstojný život, aby byli plně zapojeni do společnosti jako zodpovědní a produktivní dospělí a aby přispívali k sociálnímu a ekonomickému blahobytu svých komunit a k podpoře a přístupu ke kultuře.

Mládež

Potřeby a ambice mladých lidí si vyžadují zvláštní pozornost. Předpokládá se, že do roku 2030 počet mladých ve věku 15–24 let ve světě vzroste o 7 % na téměř 1,3 miliardy a mnoho jich bude soustředěno v rozvojových zemích, především v oblastech jako Afrika a jižní Asie, kde je průměrný věk pod celosvětovou úrovní. Hlavní výzvou zůstane vytváření dostatečného počtu kvalitních pracovních míst. Mladí lidé jsou zvláště ohroženi v situacích násilných konfliktů, organizovaného zločinu a nelegálního obchodování. Cílené politiky a vhodné investice jsou nutné na podporu práv mladých lidí a jejich zapojení do společenského, občanského a hospodářského života a na zajištění toho, že budou plně přispívat k růstu podporujícímu začlenění a udržitelný rozvoj. K zajištění udržitelného pokroku a začleňování se mládež také potřebuje účastnit demokratických procesů a přijímat vedoucí role.

Subsaharská Afrika čelí zvláštní výzvě a až do roku 2035 bude muset vytvářet asi 18 milionů pracovních míst ročně, aby dokázala absorbovat mladé lidi, kteří nově vstupují na trh práce. **EU a její členské státy se ještě více zaměří na plnění potřeb mladých a na zlepšování jejich vyhlídek do budoucna.** Především budou usilovat o zvýšení počtu kvalitních pracovních míst a podnikatelských příležitostí, a to s podporou účinného vzdělávání, odborné přípravy, rozvoje dovedností a přístupu k digitálním technologiím a službám. EU se bude dále snažit posílit postavení mladých lidí, jejich zapojení do lokální ekonomiky a společnosti a účast na rozhodování a na řízení věcí veřejných. Bude se snažit využít demografický přínos mladých, kapacitu digitálních inovací a zprostředkovat mladým příležitosti, aby mohli těžit z větší mobility a technologického pokroku.

30. Ekonomický růst je trvalý a přínosnější pro nejchudší, pokud podporuje začlenění. EU a její členské státy se budou aktivně zasazovat o snížení nerovnosti výsledků a příležitostí. Tím budou přímo pomáhat nejchudším vrstvám společnosti a také přispějí k podpoře udržitelného růstu podporujícího začlenění, který neohrozí budoucí generace. Aby zvládly rostoucí ekonomické a sociální nerovnosti, budou EU a její členské státy podporovat národní rozvojové cesty, které maximalizují pozitivní sociální přínosy a výsledky a které věnují náležitou pozornost lepšímu sdílení výhod růstu, vytváření bohatství a důstojných pracovních míst a lepšímu přístupu k výrobním faktorům, jako jsou pozemky nebo finance. Budou pracovat s partnerskými zeměmi s cílem podpořit progresivní zdanění a politiku přerozdělování veřejných výdajů, které podporují přístup ke kvalitním základním službám pro všechny, zejména ke kvalitnímu vzdělávání, zdravotní péči a hygieně. Budou rovněž podporovat efektivní, udržitelné a spravedlivé systémy sociální ochrany, aby zajistily základní příjem, předcházely opakovaným pádům do extrémní chudoby a rozvíjely odolnost. Budou posuzovat určující faktory a trendy hospodářských a sociálních nerovností a posilovat nástroje a přístupy k jejich zefektivnění při řešení nerovnosti, a to také důraznějším zaměřením na snižování nerovnosti prostřednictvím začleňování v rámci svých činností. Budou podporovat práva osob se zdravotním postižením a pracovat na tom, aby byly rovnoprávně začleňovány.

31. EU a její členské státy budou energicky prosazovat ochranu a naplňování práv žen a dívek. Budou se zasazovat o plnění závazků dle Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen. Dále se budou zasazovat o prosazování, ochranu a naplňování všech lidských práv a o plné a účinné provádění Pekingské akční platformy a Káhirskeho akčního programu, Mezinárodní konference o populaci a rozvoji a výsledků konferencí o jejich přezkoumání a dále se budou zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva v tomto kontextu.

32. EU a její členské státy zesílí své úsilí o vymýcení chudoby ve velice chudých, nestabilních nebo konfliktních zasažených zemích, kde v dohledné budoucnosti nebudou domácí zdroje stačit

k zajištění základních sociálních služeb pro všechny; větší zaměření na lidský rozvoj tak zůstává nezbytné.

33. EU a její členské státy budou posilovat odolnost především ohrožené populace vůči environmentálním a hospodářským otřesům, přírodním katastrofám a katastrofám způsobeným lidmi a globálním zdravotním hrozbám. Do své činnosti budou systematicky začleňovat cíl, aby jednotlivci, komunity a země byly schopny se lépe připravit, čelit, adaptovat se na a rychle se zotavit ze zátěží a otřesů, aniž by byla ohrožena dlouhodobá perspektiva rozvoje²⁴. To si vyžádá užší spolupráci a doplňkovou činnost mezi aktéry v oblasti rozvoje a humanitární pomoci, která se bude opírat o společnou analýzu rizik a zranitelných oblastí. Při vleklých krizích budou EU a její členské státy chránit dlouhodobější sociální struktury, uceleným způsobem poskytovat humanitární a rozvojovou pomoc a začleňovat dlouhodobě vysídlené osoby do širšího plánu rozvoje, včetně přístupu ke vzdělávání a důstojným pracovním místům.

34. EU a její členské státy budou podporovat odolnost osob, které jsou dlouhodobě násilně vysídleny, a jejich zapojení do hospodářského a společenského života hostitelských zemí, protože si uvědomují, že schopnosti vysídlených osob představují přenosná aktiva, která jsou zásadní pro jejich odolnost a obnovu jejich životů. EU a její členské státy budou uplatňovat přístup založený na právech, se zvláštním důrazem na nezletilé osoby s doprovodem a bez doprovodu a další vysoce ohrožené osoby.

3.2. Planeta – ochrana životního prostředí, správa přírodních zdrojů a boj proti změně klimatu

35. Udržitelnost životního prostředí, včetně stabilního klimatu, je nepostradatelná pro vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj, zejména pro nejchudší vrstvy společnosti. Lidský blahobyt a odolnost společností závisí na zdravých ekosystémech a fungujícím prostředí. Zhoršování životního prostředí, včetně změny klimatu, může představovat odvrácenou stranu hospodářského pokroku, může ohrožovat mír a stabilitu a způsobovat migraci ve velkém měřítku. Kromě zvláštních opatření je ohledy na životní prostředí nutné zapracovat do všech oblastí rozvojové spolupráce, mimo jiné prostřednictvím preventivních opatření. Rozhodující pro úspěch bude také odpovědný soukromý sektor a uplatnění principu „znečišťovatel platí“. EU a její členské státy budou podporovat účinné využívání zdrojů a udržitelnou spotřebu a výrobu s cílem oddělit hospodářský růst od zhoršování životního prostředí a umožnit přechod na oběhové hospodářství. Budou také intenzivněji využívat vědu, technologie a inovace na podporu udržitelnosti životního prostředí a budou prosazovat, aby partneři využívali komplexní údaje a informace dostupné prostřednictvím evropských a mezinárodních programů pozorování Země, aby se podpořilo rozhodování založené na důkazech, které bere v úvahu stav životního prostředí.

36. EU a její členské státy budou podporovat ochranu a udržitelnou správu všech přírodních zdrojů a ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti a ekosystémů, včetně lesů, oceánů, pobřežních oblastí, povodí a dalších ekosystémů. Budou podporovat přidružené výhody plynoucí z udržitelného hospodaření, včetně zvyšování odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobování. Posílí začlenění trvale udržitelného rozvoje do všech odvětví spolupráce a zviditelní otázky životního

²⁴ *Přístup EU ke zvyšování odolnosti: poučení z krizí v oblasti zajišťování potravin*, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, 3 října 2012 (COM(2012) 586); *závěry Rady o přístupu EU ke zvyšování odolnosti*, Rada Evropské unie, 3241. zasedání Rady pro zahraniční věci, 28. května 2013.

prostředí v rámci dialogů s našimi partnery. Budou podporovat ohledy na přírodní bohatství. Budou podporovat lepší řízení a budování kapacit v oblasti udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a podporovat zapojení zúčastněných stran a respektování práv všech, včetně domorodých a místních komunit. Budou podporovat ochranu a obnovu mořských ekosystémů, aby oceány byly zdravé a produktivní, udržitelné řízení mořských zdrojů a udržitelný rybolov, mimo jiné prostřednictvím lepší správy oceánů a rozvoje modré ekonomiky.

37. Agenda 2030 požaduje okamžité úsilí všech v oblasti globálních veřejných statků. EU a její členské státy budou uplatňovat Agendu 2030 a Pařížskou dohodu o změně klimatu prostřednictvím koordinovaných koherentních činností, aby naplno využily synergie, a zároveň budou stavět na dalších mezinárodních rámcích, jako jsou sendajský rámec pro snižování rizika katastrof a nová městská agenda²⁵.

38. EU a její členské státy začlení životní prostředí a klima, včetně zmírňování a přizpůsobení, do všech aspektů strategií rozvojové spolupráce. Budou podporovat národní strategie, včetně plánování mezi vládami a přípravy programů, které podporují odolnost, snižují rizika v oblasti klimatu a přispívají ke snížení emisí, v souladu s prováděním vnitrostátně stanovených příspěvků k Pařížské dohodě. Na druhé straně mohou právně závazný charakter Pařížské dohody a požadavek přijmout vnitrostátně stanovené příspěvky také dodat podnět národnímu plánování rozvoje v kontextu Agendy 2030.

39. Energie je kriticky důležitý faktor rozvoje, který hraje klíčovou roli v řešeních pro udržitelnou planetu. Škála finančních investic potřebných k zajištění všeobecného přístupu k čisté energii vyžaduje zapojení mnoha aktérů. EU a její členské státy zintenzivní spolupráci se všemi příslušnými stranami, včetně soukromého sektoru, v oblasti řízení poptávky po energiích, energetické účinnosti, obnovitelné energie a rozvoje čistých technologií a přenosu. Budou rovněž podporovat vyřazení dotací na fosilní paliva, stabilní a transparentní trhy s energiemi a využívání inteligentních sítí a digitálních technologií pro udržitelné hospodaření s energií.

Udržitelná energie a změna klimatu

Přístup k udržitelné a cenově dostupné energii a boj proti změně klimatu jsou dvě výzvy, které je třeba řešit v těsné součinnosti, aby se dosáhlo udržitelného rozvoje v jeho třech rozměrech. Rozvojové země potřebují energii, aby podpořily inkluzní růst a dále zlepšovaly životní úroveň ekologicky šetrným způsobem. Investice do energie mohou zajistit přístup k čisté vodě, čistému vaření, vzdělávání a zdravotní péči a také vytvářet pracovní místa a podporovat místní podniky. EU a její členské státy budou řešit energetickou chudobu tím, že přispějí k všeobecnému přístupu k energetickým službám, které jsou cenově dostupné, moderní, spolehlivé a udržitelné, se silným důrazem na obnovitelné zdroje energie. Podpora Afriky a sousedství EU v této energetické transformaci bude součástí rámce, který umožní energetickou unii EU. To půjde ruku v ruce s pokračující činností EU v souladu s jejím globálním vedoucím postavením v boji proti změně klimatu a podpoře třetích zemí v boji proti změně klimatu a přechodu na nízkoemisní hospodářství odolné vůči změně klimatu.

S přihlédnutím k různým podmínkám v partnerských zemích bude EU a její členské státy tyto problémy řešit prostřednictvím strategického dialogu, osvědčených postupů a sdílení znalostí a rozvojové spolupráce. Strategické investice do udržitelné energie se použijí na podporu zlepšení regulačních rámců, které umožní rozvoj zdravého energetického sektoru a podnítí soukromé financování. Činnost EU musí být podpořena klíčovými hnacími mechanismy, včetně: politického vlastnictví a partnerství; odpovídajícího předpisového rámce pro odvětví energetiky; a zvýšení investic. Tato posílená strategie zajistí konstruktivní a konzistentní spolupráci EU a partnerů v oblasti energetiky a klimatu.

²⁵ *Nová městská agenda*, Habitat III, <https://habitat3.org/the-new-urban-agenda>.

3.3. Prosperita – udržitelný růst podporující začlenění a pracovní místa

40. **Klíčovým úkolem Agendy 2030 je dosažení udržitelného růstu podporujícího začlenění a vytváření důstojných pracovních míst, zejména pro ženy a mládež.** EU a její členské státy budou podporovat ekonomickou transformaci, která vytváří důstojná pracovní místa, generuje dostatečné příjmy pro veřejné služby a podporuje udržitelné hodnotové řetězce. To zahrnuje podporu udržitelné spotřeby a výroby v oběhovém hospodářství, účinnosti zdrojů a přechod k nízkoemisním řešením odolným vůči změně klimatu. Udržitelný růst podporující začlenění vytváří dlouhodobou odolnost v partnerských zemích, a to vytvořením příležitostí pro ohrožené skupiny obyvatelstva a pro ty, kteří jsou nejvíce ohroženi, aby se mohli podílet na bohatství a vytváření pracovních míst a mít z toho užitek. Jedná se o střednědobé a dlouhodobé řešení zaměřující se na klíčové příčiny nestability, nelegální migrace a násilného vysídlení.

41. **EU a její členské státy napomůžou tomu, aby rozvojové země nabízely příznivější podmínky podnikání.** Budou přispívat ke zlepšení podmínek pro hospodářské činnosti tím, že budou podporovat lepší politiky a právní prostředí, lepší podnikatelské prostředí, nové obchodní modely a větší vládní kapacity. Budou podporovat přístup k finančním službám, a to i pro ženy, pro mikropodniky a malé a střední podniky. Budou rovněž podporovat iniciativy soukromého sektoru a sociální podniky poskytující místní služby. Investice veřejného sektoru do výzkumných a inovačních kapacit v rozvojových zemích mohou také pomoci uvolnit investice soukromého sektoru a tím posouvat dopředu hospodářský a sociální rozvoj.

42. **EU a její členské státy budou podporovat a usnadňovat obchod a investice v rozvojových zemích za účelem podpory udržitelného rozvoje.** Evropská unie má silnou tradici v otevírání svých trhů nejméně rozvinutým zemím a bude i nadále podporovat obchod jako hlavní hnací sílu růstu a snižování chudoby v rozvojových zemích. Provádění strategie „Obchod pro všechny“ bude EU a její členské státy podporovat své obchodní partnery, aby splnili svůj závazek v rámci akčního programu z Addis Abeby začlenit udržitelný rozvoj na všech úrovních obchodní politiky a dosáhnout tak pokroku v široké škále cílů udržitelného rozvoje. EU a její členské státy budou koordinovat programy rozvojové spolupráce pomocí nástrojů obchodní politiky a tak podporovat realizaci ustanovení v obchodních dohodách týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje. Budou kombinovat schopnosti a zdroje soukromého sektoru s politikami a nástroji podpory obchodu, pomocí v oblasti obchodu a ekonomickou diplomacií, což přispěje k udržitelnému hospodářskému růstu podporujícímu začlenění a pomůže třetím zemím přijmout růstové modely, které zohledňují nedostatek zdrojů a opatření v oblasti změny klimatu.

Investice

Agenda 2030 a akční program z Addis Abeby poskytují rámec, v němž mohou odpovědné investice přispět k udržitelnému rozvoji ve všech jeho dimenzích. To může pomoci směřovat rozhodnutí ohledně zdrojů k podpoře lidských kapacit, infrastruktury, institucí a služeb tak, aby se maximalizovala návratnost vložených prostředků. Investice jsou důležitým prostředkem k provádění Agendy 2030. Udržitelné investice přispívají k diverzifikaci ekonomik, propojují je s regionálními a globálními hodnotovými řetězci, podporují regionální integraci a obchod, zvyšují hodnotu místní ekonomiky a plní sociální potřeby.

Účelem navrženého evropského plánu vnějších investic²⁶ je poskytovat jednotný finanční balíček k financování investic v Africe a sousedství EU. Plán zahrnuje Evropský fond pro udržitelný rozvoj; technickou pomoc, která podpoří

²⁶ *Posílení evropských investic ve prospěch zaměstnanosti a růstu: na cestě k druhé fázi Evropského fondu pro strategické investice a novému evropskému plánu vnějších investic*, sdělení Komise Evropskému parlamentu,

rozvoj udržitelných projektů a přiláká investory; a soubor opatření zaměřených na zlepšení správy ekonomických záležitostí a podnikatelského prostředí a spolupráce se soukromým sektorem. Bude vycházet ze zkušeností EU s kombinováním veřejných grantů s úvěry třetích stran, aby se získalo více finančních prostředků pro udržitelný rozvoj. Plán zahrnuje nové programy garancí, aby bylo možné získávat dodatečné finanční prostředky, zejména ze soukromého sektoru, a to zaměřením se na klíčové faktory, které podporují investice. Garanci bude financovat EU, a kde je to možné i další přispěvatelé, a použije se na pokrytí případných ztrát vzniklých oprávněným investorům (včetně mezinárodních finančních institucí a investorů ze soukromého sektoru), a tak se sníží rizikový profil investic v rozvojových zemích.

Provádění plánu tak přispěje k růstu a vytváření pracovních míst, přinese inovativní produkty a přiláká soukromé investice. Přispěje k dosažení cílů udržitelného růstu, čímž pomůže s řešením klíčových příčin migrace. EU a její členské státy také přispějí ke zvýšení soukromých a veřejných investic do nízkouhlíkové zelené ekonomiky odolné vůči změně klimatu. Budou se snažit přispět ke zlepšení efektivity zdrojů, k oddělení růstu od zhoršování životního prostředí, k podpoře udržitelné spotřeby a výroby a ke snížení zranitelnosti. Investice budou prováděny ve spolupráci s místními podniky a aktéry a s ohledem na právo užívání pozemků a pracovní práva.

43. EU a její členské státy budou spolupracovat s domácím i mezinárodním soukromým sektorem, včetně organizací zaměstnavatelů a zaměstnanců, aby podpořily odpovědné, udržitelné a účinné postupy. Soukromý sektor by se měl zapojit do odpovědných a udržitelných činností, které přispívají k provádění Agendy 2030. EU a její členské státy budou podporovat mobilizaci soukromých zdrojů pro rozvoj v oblastech s významným transformačním potenciálem pro udržitelný rozvoj, včetně udržitelného zemědělství, čisté energie, odolné infrastruktury, zdravotnictví, zelené a oběhového hospodářství a digitalizace. Vyšší absorpce odpovědných praktik širším spektrem společností v EU s dodavatelskými řetězci v rozvojových zemích, v těsné spolupráci s jejich státními a soukromými subjekty, a podpora spravedlivého a etického obchodu by výrazně přispěly k provádění Agendy 2030. Udržitelný rozvoj a závazky sociální odpovědnosti podniků musí být automaticky integrovány do obchodních modelů. EU a její členské státy budou pokračovat v podpoře odpovědných obchodních praktik a odpovědného řízení dodavatelských řetězců integrujících lidská a pracovní práva, finanční poctivost a environmentální normy a dostupnost. Budou pracovat na prevenci porušování lidských práv a na prosazování obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv. Budou prosazovat pracovní standardy, které zajistí důstojné pracovní podmínky pro pracovníky, především podmínky definované Mezinárodní organizací práce, a to jak ve formálním tak neformálním sektoru, mimo jiné podporou přechodu od neformální k formální ekonomice.

44. Udržitelné zemědělství společně s udržitelným rybolovem a akvakulturou zůstává klíčovým faktorem pro vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj. Živobyti dvou třetin chudých na planetě závisí na zemědělství a řada rozvojových zemí je stále do velké míry závislá na obchodu s omezenou škálou zboží. Investice do udržitelného zemědělství mají pomoci diverzifikaci výrobních systémů, zabránit podvýživě a přinést vyšší produktivitu a více pracovních míst, aniž by trpělo životní prostředí. V Africe jsou nutné významné soukromé investice, zejména proto, že zemědělsko-potravinářské odvětví a zemědělský zpracovatelský průmysl jsou klíčovými odvětvími pro vytváření pracovních míst potřebných v krátkodobém a střednědobém horizontu. Tyto investice musí chránit půdu, zachovávat vodní zdroje, předcházet odlesňování a udržovat zdravé ekosystémy. Ve středu zájmu i nadále zůstávají drobní zemědělci a chudí, se zvláštním důrazem na integraci mládeže a posílení postavení žen. Udržitelné zemědělství musí využít potenciál, který má v oblasti snížení skleníkových plynů, a současně zvýšit odolnost vůči dopadům změny klimatu. EU a její členské státy se budou snažit v zemědělství rozvíjet hodnotové řetězce, ze kterých budou mít prospěch chudí a které povedou k tomu, že zemědělský zpracovatelský průmysl bude vytvářet pracovní místa a přidanou hodnotu. To

Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance, 14. září 2016 (COM(2016) 581).

zahrnuje zvyšování kvality hygienických a rostlinolékařských podmínek, podporou udržitelných postupů v rybolovu a akvakultuře a podporu opatření pro boj proti nelegálnímu rybolovu, znečišťování moří a dopadům změny klimatu. EU bude usilovat o zlepšení správy půdy, rybolovu a lesů.

45. V rozvojovém světě se digitální technologie zavádějí bezprecedentní rychlostí. Ovšem nedostatek možností připojení, převážně v Africe, a omezená konkurence způsobují, že pro většinu populace jsou digitální technologie nedostupné.

46. EU a její členské státy budou i nadále pracovat na podpoře informačních a komunikačních technologií v rozvojových zemích jako významných faktorů zabezpečujících růst („Digital for Development“). EU a její členské státy se zaměří na lepší uplatnění digitálních řešení v rozvoji. Podpoří příznivé prostředí pro digitální ekonomiku posílením volného, otevřeného a bezpečného připojení. Budou podporovat digitální podnikání, inovace a tvorbu pracovních míst a budou podporovat využívání digitálních technologií v dalších prioritních oblastech (jako je správa, zemědělství, školství, zdravotnictví a energetika). Budou rovněž podporovat digitální gramotnost a dovednosti, které lidem, včetně těch nejzranitelnějších, otevírají další možnosti.

47. EU a její členské státy budou podporovat plánování, výstavbu a provoz městské infrastruktury méně náročné na zdroje. Budou rovněž podporovat rozvoj udržitelných, vzájemně propojených a bezpečných dopravních sítí a další odolné infrastruktury s cílem podpořit růst, obchod a investice.

48. EU a její členské státy budou usilovat o zvýšení potenciálu měst jako středisek pro udržitelný inkluzivní růst a inovace, se zohledněním širších venkovských komunit. V souladu s novou městskou agendou OSN budou podporovat poskytování základních služeb, udržitelné územní plánování, spravedlivé řízení trhů se zemědělskou půdou a udržitelnou městskou mobilitu. Budou prosazovat inkluzivní a vyvážené územní a městské politiky. Budou rozvíjet odolnost měst vůči otřesům a budou vytvářet příležitosti pro nízkouhlíkovou ekonomiku odolnou vůči změně klimatu.

3.4. Mír – mírové a inkluzivní společnosti, demokracie, výkonné a odpovědné společnosti, právní stát a lidská práva pro všechny

49. Inkluzivní společnosti a odpovědné demokratické instituce jsou předpokladem pro udržitelný rozvoj a stabilitu. EU a její členské státy budou podporovat všeobecné hodnoty demokracie, řádnou správu věcí veřejných, právní stát a lidská práva pro všechny – v celé šíři partnerství a nástrojů a ve všech situacích a také při rozvojových činnostech. Budou podporovat lokální snahy přizpůsobené potřebám a kontextu jednotlivých společností o vybudování udržitelných demokratických států odolných vůči vnějším i vnitřním otřesům. Aby byly tyto cíle splněny, budou podporovat odpovědné a transparentní instituce, rozhodování umožňující aktivní účast a veřejný přístup k informacím. Budou podporovat výkonnou víceúrovňovou správu, za účasti znevýhodněných skupin, a to prostřednictvím partnerství mezi samosprávami na celostátní, nižší než celostátní a místní úrovni. Budou podporovat a prosazovat otevřené přístupy, které poskytují prostor pro občanskou společnost a začlenění a transparentnost při rozhodování na všech úrovních. Budou podporovat iniciativy v boji proti korupci. Budou i nadále podporovat inkluzivní, transparentní a důvěryhodné volby a aktivní účast občanů během celého volebního cyklu. Budou podporovat demokratickou správu, která zajistí požívání základních svobod, včetně svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení, a která dodržuje všeobecná lidská práva občanská, politická, ekonomická, sociální i kulturní, včetně podpory kulturní rozmanitosti. Hlavní platformou pro činnost bude politický dialog, a to v rámci i mimo rámec partnerských vlád.

50. **EU a její členské státy posílí účinné, nezávislé, otevřené a odpovědné systémy soudnictví, aby tím podpořily právní stát.** Budou dál podporovat reformu soudnictví, aby se zajistil přístup ke spravedlnosti pro všechny – a především pro chudé a znevýhodněné skupiny ve společnosti.

51. **Chudoba, konflikty, nestabilita, humanitární potřeba a násilné vysídlení jsou vzájemně silně propojeny a je nutné je řešit koherentním a komplexním způsobem.** EU a její členské státy budou řešit jejich klíčové příčiny na všech úrovních, od vyloučení, nerovnosti, porušování lidských práv a absence právního státu po zhoršování životního prostředí, včetně změny klimatu.

52. **EU a její členské státy budou využívat rozvojovou spolupráci jako součást kompletního rámce politik a nástrojů, jejichž cílem je předcházet konfliktům a krizím, řídit je a pomáhat je řešit, s cílem plnit humanitární potřeby a budovat trvalý mír a dobrou správu věcí veřejných.** Primárním zaměřením rozvojové spolupráce zůstává vymýcení chudoby a úsilí tohoto cíle dosáhnout nic nenaruší. Za tímto účelem bude EU a její členské státy podporovat komplexní přístup²⁷ ke konfliktům a krizím a zaměří se na zranitelnost, bezpečnost lidí a rozpoznávání spojitostí mezi udržitelným rozvojem, mírem a bezpečností. Tato činnost bude probíhat na všech úrovních, od globální po místní, ve všech fázích cyklu konfliktů, od včasného varování po prevenci konfliktů, reakci na krize a stabilizaci. V rámci rozvojové spolupráce budou EU a její členské státy spolupracovat se subjekty v bezpečnostním sektoru, za výjimečných okolností i s vojenskými subjekty, aby rozšiřovaly své kapacity na podporu cílů udržitelného rozvoje, zejména na dosažení mírových a inkluzivních společností. Budou podporovat společná řešení bezpečnostních a rozvojových problémů, mimo jiné prostřednictvím podpory reformy bezpečnostního sektoru²⁸ a budování kapacit pro bezpečnost a rozvoj. Svě úsilí zaměří také na prevenci a boj proti násilnému extremismu prostřednictvím posílení odolnosti jednotlivců a komunit proti přitažlivosti radikalizace a extremismu, a to i prostřednictvím posilování náboženské tolerance a dialogu mezi náboženstvími. Budou i nadále podporovat zásadu odpovědnosti za ochranu a zásadu prevence brutálních trestných činů.

53. **EU a její členské státy se zaměří na rozvojovou spolupráci v nestabilních a konflikty zasažených státech a na podporu těch nejzranitelnějších.** Podporou a ochranou lidských práv, demokracie, právního státu a řádné správy budou EU a její členské státy aktivně přispívat k budování stability a bezpečnosti a podporovat odolnost v nestabilních situacích. To zahrnuje úsilí o řešení městské kriminality a násilí. Do své práce začlení vnímavost ke konfliktům s cílem maximalizovat dopad na mír a bezpečnost lidí. Budou podporovat mír, budování státu, transparentnost, odpovědnost a přístup ke spravedlnosti tím, že se společně se všemi zúčastněnými stranami zapojí do prevence konfliktů a do procesů, které udržují a vytvářejí mír. Budou podporovat přechodné soudnictví prostřednictvím cílených opatření podporujících pravdu, spravedlnost, reparace a záruky, že se situace nebudou opakovat. Stabilizace vyžaduje překlenutí mezery mezi řešením konfliktu a prováděním dlouhodobých reformních procesů, budování důvěry mezi vládou a obyvateli, mimo jiné prostřednictvím rychlého zahájení poskytování služeb. V této souvislosti EU a její členské státy ožíví partnerství s kvalifikovanými regionálními partnery. Úspěšnost zásahů souvisejících s mírem a bezpečností závisí především na spolupráci s místními subjekty a na tom, že přijmou za tento proces odpovědnost. EU a její členské státy se budou zabývat všemi aspekty prevence a reakce na sexuální a genderové násilí v situacích během konfliktů a po nich a budou podporovat účast žen na předcházení konfliktům, řešení konfliktů, pomoci a obnově.

²⁷ *Závěry Rady o komplexním přístupu EU*, Rada Evropské unie, zasedání Rady pro zahraniční věci, 12. května 2014.

²⁸ *Prvky pro celounijní strategický rámec na podporu reformy bezpečnostního sektoru*, společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě, 5. července 2016 (JOIN(2016) 31).

54. EU a její členské státy budou realizovat humanitární a rozvojovou spolupráci soudržnějším a vzájemně se doplňujícím způsobem, a tím aktivně přispějí k budování odolnosti a řešení chronické zranitelnosti a rizika. To vyžaduje lepší pracovní postupy mezi rozvojovými a humanitárními komunitami, aby se posílilo propojení pomoci, obnovy a rozvoje, včetně hlubší výměny informací, koordinace dárců, společné analýzy rizik a slabých míst, společné definice strategických priorit, společného plánování, přechodných strategií a prostřednictvím evropského systému včasného varování před konflikty. EU a její členské státy zajistí brzké zapojení a od počátku úzkou spolupráci politických a rozvojových subjektů, aby se navzájem doplňovaly a dále rozvíjely práci humanitárních pracovníků při mimořádných událostech a akcích rychlé obnovy. V souladu se závazky přijatými na Světovém humanitárním summitu v květnu 2016 je prvořadým úkolem zajistit přístup humanitární pomoci, aby bylo možné poskytnout základní pomoc, a chránit zásady a právní předpisy v oblasti poskytování humanitární pomoci.

55. EU a její členské státy zvýší své úsilí v posilování odolnosti a přizpůsobivosti změnám v souladu se sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof 2015–2030 a Pařížskou dohodou o změně klimatu. Aby se snížil negativní dopad a předešlo se ztrátám na životech a živobytí, je nutné lidem a komunitám pomoci se lépe připravit, snížit míru jejich expozice a zranitelnosti a posílit jejich odolnost, která jim pomůže lépe odolávat otřesům a zotavovat se z nich. EU a její členské státy budou do svých programů rozvojové spolupráce začleňovat hodnocení rizik a analýzu nedostatků. Budou také posilovat připravenost pro případ přeshraničních zdravotních hrozeb, v souladu s Mezinárodními zdravotnickými předpisy.

56. Migrace je komplexní, globální, dlouhotrvající jev, který vyžaduje reakci v podobě pečlivě navržené, vyvážené, udržitelné a na důkazech založené politiky. Agenda 2030 jasně uznává pozitivní přínos migrace a mobility pro inkluzivní růst a udržitelný rozvoj. Zmíněný přínos může být přínosem pro migranty samotné, jejich rodiny a země původu a cílové země. Migranté jsou významným motorem globální ekonomiky: celkové převody peněz do rozvojových zemí v roce 2015 představovaly více než dvojnásobek celkových toků oficiální rozvojové pomoci (ODA). EU a její členské státy zvýší úsilí, aby při řešení problémů, které migrace přináší, zároveň využily příležitosti k rozvoji, které nabízí. To bude zahrnovat podporu investic a inovací v partnerských zemích, které přispějí k růstu a novým pracovním příležitostem, podporu sociálních a vzdělávacích systémů a spolupráci s partnery ze soukromého sektoru a dalšími subjekty, aby se snížily náklady na převody.

57. Špatně řízená migrace může způsobit velké problémy a negativně ovlivnit země původu, tranzitní i cílové země, migranty samotné i komunity, ve kterých pobývají během tranzitu nebo ve kterých se usadí. V nejhorším případě mohou být migrující populaci odepřena lidská práva, přístup ke zdravotní péči a vzdělávání a může být vystavena riziku, že se stane obětí nucené práce a obchodování s lidmi. Špatně řízená migrace jak v hostitelských, tak i tranzitních zemích může taktéž vytvářet problémy, které vyžadují rychlou reakci, a v některých extrémních případech by mohla představovat silnou zátěž pro zdravotnictví a školství, správu a celkovou stabilitu a bezpečnost hostitelských zemí. Řešení migrace se tak promítá do řady oblastí politiky, včetně rozvoje, řádné správy věcí veřejných, lidských práv, zaměstnanosti, zdraví, vzdělávání, sociální ochrany a životního prostředí, včetně změny klimatu. EU a její členské státy přispějí k dosažení tohoto cíle prostřednictvím více koordinovaného, systematického a strukturovaného přístupu, který maximalizuje účinné spolupůsobení, a prostřednictvím vnitřních a vnějších aspektů politik Unie, které kombinují okamžitou humanitární pomoc uprchlíkům a vnitřně vysídleným osobám s větší strukturální podporou v souvislosti s migrací prostřednictvím rozvojové politiky, která bude důležitou součástí tohoto úsilí.

Mobilita a migrace

EU a její členské státy zvýší úsilí, aby lépe řídily migraci a násilné vysídlení v partnerských zemích ve všech jejich aspektech, včetně řešení základních příčin vzniku. Prostřednictvím silnějšího zapojení pomohou zajistit bezpečnou, dobře organizovanou a odpovědnou migraci a mobilitu lidí, aby tak při řešení problémů, které migrace přináší, zároveň využily příležitosti k rozvoji, které nabízí. Úspěšně řešení migrace a nucené migrace vyžaduje krátkodobé i dlouhodobé zásahy, politiky a právní rámce ve všech sektorech, aby byla zajištěna ochrana migrantů, a přitom docházelo k uspokojování potřeb jak migrantů, tak obyvatel hostitelských zemí.

EU a její členské státy toho budou dosahovat konsolidací migrace jako klíčové součásti dialogu zahraniční politiky EU, mimo jiné prostřednictvím cílených reakcí a posílení partnerství v rámci přístupu uplatňujícího rámec pro partnerství.²⁹ Tato komplexní partnerství budou zahrnovat uplatnění všech politik a nástrojů, které se mohou zaměřit na rozmanité aspekty migrace a násilného vysídlení, včetně legální migrace, nelegální migrace, obchodování s lidmi, správy hranic, převodů financí, mezinárodní ochrany a návratu a reintegrace, na základě vzájemné odpovědnosti a plného dodržení závazků v oblasti humanitární pomoci a lidských práv. V rámci přístupu uplatňujícího rámec partnerství bude dále zesílená pozornost věnována příčinám nelegální migrace a násilného vysídlení, která bude zcela vycházet ze silného a na kontextu založeného důkazního základu. Zapojení EU a jejích členských států bude zahrnovat přímou spolupráci s ústředními a místními orgány partnerských zemí, ale také s nevládními subjekty, včetně občanské společnosti a podnikatelské sféry, stejně jako mezinárodními organizacemi. Prostřednictvím tohoto zvýšeného úsilí budou EU a její členské státy aktivně podporovat vypracování globálního paktu o migraci a uprchlících, tak jak je vyžadován newyorskou deklarácí pro migranty a uprchlíky z 19. září 2016³⁰.

4. PARTNERSTVÍ – EU JAKO INSTITUTE PRO REALIZACI AGENDY 2030

58. Agenda 2030 sice uznává, že každá země má hlavní odpovědnost za svůj vlastní hospodářský a sociální rozvoj, ale jasně deklaruje, že bude prováděna všemi zeměmi a všemi zúčastněnými subjekty působícími v partnerství spolupráce. Jelikož EU a její členské státy chtějí reagovat na globální výzvy a zaměřit se na výše uvedené priority, budou dále zlepšovat způsob, jakým svou spolupráci realizují, a to i prostřednictvím lepší společné práce. To zahrnuje zvýšení účinnosti a dopadu prostřednictvím větší koordinace a soudržnosti. Aby byla rozvojová politika EU účinnější při uskutečňování svých cílů, zejména ve vymýcení chudoby, musí být přizpůsobivá a reagovat na naléhavé potřeby, potenciální krize a vyvíjející se politické priority.

4.1. Lepší spolupráce

59. Na úrovni jednotlivých zemí EU a její členské státy zintenzivní společné plánování v oblasti rozvojové spolupráce s cílem zvýšit kolektivní dopad tím, že spojí své zdroje a capacity. Tváří v tvář rostoucím problémům je víc než kdy dříve nutná společná vize podpory ze strany EU sladěná s úsilím partnerských zemí, stejně jako silnější politika a politický dialog. Při společné práci budou EU a její členské státy sdílet znalosti a rozvíjet strategické reakce, které se budou zakládat na kvalitní analýze kontextu dané země, včetně chudoby a udržitelnosti, a celkových vztahů dané země s EU – například v oblasti bezpečnosti, obchodu nebo migrace. Přitom budou brát v úvahu priority a politiky jednotlivých zemí a odvětví a dostupné prostředky financování rozvoje, a to v souladu s akčním programem z Addis Abeby. EU a její členské státy budou usilovat o posílení koordinace a součinnosti,

²⁹ Zřízení nového partnerského rámce se třetími zeměmi na základě Evropského programu pro migraci, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropské centrální bance, 7 června 2016 (COM(2016)385).

³⁰ Newyorská deklaráce pro migranty a uprchlíky, rezoluce, kterou přijalo Valné shromáždění OSN 19. září 2016 (A/RES/71/1).

mimo jiné prostřednictvím společných programových procesů také v nestabilních a konfliktem zasazených zemích, s použitím společné analýzy konfliktu.

60. Zvýšené využívání strategie jednotné reakce EU a popřípadě společných orientačních programů zajistí větší dopad. V úvahu by se měly brát i komparativní výhody jiných zemí a mezinárodních subjektů. To přispěje ke snížení roztržičnosti a zvýšení účinnosti. Společné monitorování a výsledkové rámce budou klíčovými prvky jednotné strategické reakce, v zájmu zachování dynamiky, informovaného dialogu a posílení vzájemné odpovědnosti. Společné plánování by mělo být otevřené dalším náležitým dárčům a mezinárodním subjektům na úrovni jednotlivých zemí.

61. EU a její členské státy poskytnou podporu partnerským zemím prostřednictvím společných činností za účelem provádění spolupráce. Společné činnosti mohou být realizovány na národní, regionální nebo mezinárodní úrovni a ze strany EU zajistí ucelenou a účinnou kolektivní podporu pro daná odvětví, na konkrétní témata nebo společné cíle přizpůsobené situaci v dané zemi. To by mělo ve spojení s dalšími oblastmi vnější činnosti posílit dialog o koordinované politice s partnerskými zeměmi a spojit odborné znalosti v rámci EU s cílem dosáhnout většího dopadu.

62. Společná činnost bude otevřená všem partnerům v EU, kteří chtějí a mohou ke společné vizi přispět, včetně partnerů ze soukromého sektoru a občanské společnosti. To by mohlo zahrnovat i další podobně smýšlející vlády, OSN a další mezinárodní organizace. Společná činnost musí být rovněž podpořena silnou znalostní základnou a brát v úvahu všechny dostupné zdroje podpory. Společná činnost by mohla být realizována různými způsoby a mohla by stavět na komparativních výhodách různých aktérů. Společná činnost se bude vyhodnocovat společně na základě společného výsledkového rámce.

63. Koordinovaná činnost EU a jejích členských států na podporu rozpočtu pomůže při provádění cílů udržitelného rozvoje v partnerských zemích, při zlepšování makroekonomického řízení a řízení veřejných financí a při zlepšování podnikatelského prostředí. Podpora z rozpočtu, pokud je relevantní a je prováděna s těmi subjekty, které se na ní chtějí podílet, se využije k posílení partnerství, odpovědnosti země a vzájemné odpovědnosti s rozvojovými zeměmi na základě společných zásad, cílů a zájmů a v reakci na politickou, ekonomickou a společenskou situaci v partnerských zemích. Podpora z rozpočtu bude použita důsledně v souladu s principy zvýšení účinnosti a bude doprovázena rozvojem kapacit, znalostí a převodů odborných znalostí. Doplní tak úsilí rozvojových zemí shromáždit více prostředků a lépe je využívat na podporu udržitelného rozvoje a na podporu inkluzivního růstu a vytváření pracovních míst, vymýcení chudoby, snižování nerovnosti a mírové společnosti. Rozpočtová podpora může rovněž přispět k řešení příčin nestability a k podpoře stability a budování států v zemích, které jsou v nestabilní situaci nebo přechodu.

64. Svěřenské fondy EU poskytují možnosti pro účinnou společnou činnost EU, členských států a dalších rozvojových partnerů. Svěřenské fondy EU umožňují EU a jejím členským státům sdružovat prostředky a uplatňovat rychlé a flexibilní rozhodování a realizaci a maximalizovat dopad, účinnost a viditelnost rozvojové spolupráce EU při plnění cílů udržitelného rozvoje. Nabízejí administrativní účinnost a vysokou přidanou hodnotu, a to včetně zapojení dárců ochotných přispívat finančně, ale bez schopnosti jednat lokálně.

65. Kombinování veřejných grantů a půjček, které mohou stimulovat i soukromé financování, je dalším důležitým prostředkem k provádění Agendy 2030. Kombinování se vztahuje na všechny regiony vnější spolupráce EU v odvětvích, která zahrnují energetiku, dopravu a vodní infrastrukturu, podporu malých a středních podniků, sociálních sektorů a životní prostředí. Aby se podařilo přilákat více soukromých financí pro udržitelný rozvoj, včetně boje proti změně klimatu, bude zapotřebí

silnější zapojení soukromého sektoru s využitím inovativních finančních nástrojů. Kombinování je hlavní složkou navrhovaného Evropského plánu vnějších investic. Klíčovým rysem kombinačních činností EU bude úzké partnerství s Evropskou investiční bankou (EIB) a dalšími finančními institucemi EU a členských států. Zapojeny budou i další mezinárodní finanční instituce.

66. EU a její členské státy budou koordinovat a rozvíjet jednotné pozice v mezinárodních fórech o všech záležitostech souvisejících s konsensem. To jednak zvýší společný vliv EU a členských států, jednak přispěje k účinnějším mnohostranným jednáním.

4.2. Podpora pevnějšího, inkluzivnějšího partnerství různých zúčastněných stran

67. Pevnější partnerství jsou jádrem přístupu EU k realizaci cílů udržitelného rozvoje. EU a její členské státy budou úžeji spolupracovat se všemi ostatními příslušnými zainteresovanými stranami na podporu provádění Agendy 2030.

68. Za provádění Agendy 2030 primárně odpovídají národní vlády. Ve spojení s partnerskými zeměmi budou EU a její členské státy klást obnovený důraz na odpovědnost, partnerství a dialog příslušné země s cílem přispět k větší efektivitě. Budou poskytovat podporu pro inkluzivní vnitrostátní plánování v rozvojových zemích. Při etapách plánování, provádění a revize budou podporovat otevřené vládní dialogy se všemi zúčastněnými stranami. Takové procesy pomohou národním vládám posoudit prostředky dostupné k realizaci, identifikovat nedostatky a vybrat vhodné oblasti pro rozvoj a další mezinárodní spolupráci. Základním cílem bude upevňovat schopnost rozvojových zemí provádět Agendu 2030. To bude zahrnovat podporu mobilizace a účinného využití domácích veřejných financí, které představují zdaleka největší a nejstabilnější zdroj financování udržitelného rozvoje. Dále bude zahrnovat podporu elektronických systémů ve státní správě (eGovernment) pro efektivní výběr daní a transparentnost při nakládání s veřejnými prostředky. EU a její členské státy budou podporovat rozvoj kapacit pro vnitrostátní monitorovací rámce, sběr kvalitních dat, členění a analýzu a pro soudržnost politik pro udržitelný rozvoj.

69. Dosažení většiny cílů udržitelného rozvoje bude záviset také na aktivním zapojení místních orgánů. EU a její členské státy budou, pokud je to vhodné, podporovat decentralizační reformy, aby posílily místní orgány za účelem lepší správy a dopadu rozvoje. Budou podporovat procesy, které pomáhají lidem účinně komunikovat s místní samosprávou ve všech fázích plánování a provádění politiky.

70. Úspěšné provádění dále vyžaduje vytváření pevnějších partnerství mimo vlády. EU a její členské státy budou rozšiřovat partnerství se soukromým sektorem, občanskou společností včetně odborů a organizací zaměstnavatelů, multilaterálních organizací, akademické obce, diaspor a dalších. Budou i nadále podporovat rozšiřování kapacit příslušných zúčastněných stran.

71. EU a její členské státy budou prohlubovat svá partnerství s organizacemi občanské společnosti. Budou podporovat operační prostor a příznivé prostředí pro občanské společnosti, aby mohly plně zastávat svoji roli zastánců a realizátorů. Budou podporovat závazky vyplývající z cílů udržitelného rozvoje, které se týkají účinné, transparentní a na výsledky zaměřené rozvojové spolupráce.

72. EU a její členské státy uznávají klíčovou úlohu soukromého sektoru jako motoru dlouhodobě udržitelného rozvoje a potřebu spolupracovat s ním prostřednictvím strukturovaného dialogu a společných cílů rozvoje. EU a její členské státy budou rozvíjet praktické partnerské dohody, které jsou společně tvořené, transparentní a otevřené podnikání a zapojení dalších

zúčastněných stran. Budou podporovat udržitelné a etické obchodní praktiky a vytvářet pobídky pro investice soukromého sektoru do globálního udržitelného rozvoje.

73. EU a její členské státy budou spolupracovat s multilaterálními organizacemi, včetně systému OSN, Mezinárodního měnového fondu, Světové banky, G7, G20, OECD a dalších multilaterální institucí, s cílem podpořit je v tom, aby se s Agendou 2030 ztotožnily a přispěly ke vzájemné podpoře při jejím provádění. EU a její členské státy budou usilovat o součinnost s Organizací spojených národů, a to jak celkově, tak s týmy zemí OSN v terénu, aby tím mimo jiné zlepšily účinnost OSN. Budou podporovat účast rozvojových zemí na řízení multilaterálních organizací.

4.3. Přizpůsobení rozvojových partnerství, aby odrážely kapacity a potřeby

74. Aby byla angažovanost EU prostřednictvím rozvojové činnosti účinná, musí být v závislosti na objemu a potřebách rozvojových zemí variabilní. EU a její členské státy budou spolupracovat s rozvojovými zeměmi stále více diverzifikovaným a na míru řešeným způsobem. Partnerství by měla zahrnovat rozvojovou spolupráci a finanční pomoc a jít nad jejich rámec, aby uplatnila celou řadu strategií, politik a nástrojů, které budou odrážet rostoucí rozmanitost rozvojových zemí.

75. Finanční spolupráce v EU bude zaměřena tam, kde je nejvíce potřeba a kde může mít největší dopad. EU a její členské státy budou svoji rozvojovou spolupráci dále cílit na nejchudší země, včetně nejméně rozvinutých zemí, a na nestabilní a konflikty zasažené země, které mají nejmenší potenciál získat finance a největší nedostatky v prostředcích k dosažení cílů udržitelného rozvoje a které budou i nadále silně závislé na mezinárodních veřejných financích. Je třeba vyvinout úsilí, aby bylo možné lidi ponechané bez pomoci identifikovat a dostat se k nim, a následně jim poskytovat základní služby, což zvýší vyhlídky na růst a rozvoj odolnosti vůči otřesům.

76. EU a její členské státy budou rozvíjet spolupráci s vyspělejšími rozvojovými zeměmi, a to nad rámec finanční spolupráce. Tyto země potřebují méně nebo žádné zvýhodněné formy pomoci, ale mají pro realizaci Agendy 2030 zásadní význam. S těmito zeměmi a v celém spektru politik povedou EU a její členské státy dialog o rozvojové politice, prostřednictvím kombinace politické, bezpečnostní, hospodářské, vědecké, technické, technologické a přizpůsobené finanční spolupráce, v závislosti na tom, co se bude jevit jako vhodné.

Inovativní spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi

Vyspělejší rozvojové země dále hrají při provádění Agendy 2030 klíčovou roli. Na jejich územích je stále vysoký počet lidí žijících v chudobě a často se vyznačují vysokou mírou nerovnosti. Ve svých regionech mají významný dopad a vliv. Jejich spolupráce jih-jih s dalšími rozvojovými zeměmi rychle roste a představuje důležitý podíl na veškeré mezinárodní spolupráci. Představují významné ekonomiky a jejich dopad na globální veřejné statky a problémy, včetně změny klimatu, je stále velký.

EU a její členské státy budou rozvíjet nová partnerství s vyspělejšími rozvojovými zeměmi s cílem podpořit provádění Agendy 2030, včetně udržitelného rozvoje a vymýcení chudoby, a další společné zájmy. Jádrem těchto partnerství bude dialog o veřejné politice a reformách, s přihlédnutím k rozmanitosti středněpříjmových zemí a potřebě přístupů šitých na míru. Politický dialog bude prosazovat společné zájmy a stanoví společné priority a partnerství. Podpoří provádění cílů udržitelného rozvoje, které poskytují společný a jednotný rámec pro spolupráci, a pomůže řešit globální veřejné statky a problémy. Spolupráce může probíhat v samotných partnerských zemích, v příslušných regionech, ve třetích zemích nebo globálně.

Tato nová partnerství budou podporovat osvědčené postupy, technickou pomoc a sdílení znalostí. Kromě toho se EU a její členské státy zapojí do spolupráce a dialogu s těmito středněpříjmovými zeměmi, které se stávají novými dárci, aby si

vyměňovaly osvědčené postupy, podporovaly spolupráci jih–jih a třístrannou spolupráci a společně pracovaly na podpoře méně vyspělých zemí při realizaci Agendy 2030.

77. Konsensus bude řídit činnost také v rámci regionálních dohod, strategií a politik ve vztahu k rozvojovým zemím. Budoucí rámce pro vztahy se zeměmi v Africe, Karibiku a Tichomoří i jinde budou podporovat konkrétní provádění Agendy 2030 na regionální úrovni. To bude představovat základní prvek práce na podporu Agendy a možnost začlenit cíle konsensu do spolupráce s partnery, včetně partnerů v Africe, Karibiku a Tichomoří.

78. Agenda 2030 poskytuje transformační politický rámec pro všechny země a bude řídit činnost EU v sousedních zemích v rámci revidované evropské politiky sousedství (EPS). Tato politika je založena na souboru sdílených priorit EU a jejich členských států a jejich partnerů, které posilují dosažení Agendy 2030. Tyto priority evropské politiky sousedství se zaměřují na: řádnou správu věcí veřejných, demokracii, právní stát a lidská práva; hospodářský rozvoj stabilizace, se zvláštním zaměřením na mládež, vzdělávání a zaměstnání; udržitelnou energii a změnu klimatu; bezpečnost; a migraci a mobilitu. Revidovaná politika má také za cíl zapojit regionální partnery i mimo hranice evropského sousedství v průřezových tématech, jako jsou migrace a energetika. EU a její členské státy budou ve svém sousedství používat kombinaci nástrojů v souladu s ostatními činnostmi EU v rámci Agendy 2030.

5. POSILOVÁNÍ PŘÍSTUPŮ ZA ÚČELEM ZVÝŠENÍ DOPADU EU

5.1. Mobilizace a účinné využití všech prostředků provádění

79. Aby odrážel rámec stanovený v akčním programu z Addis Abeby a Agendě 2030, musí EU a její členské státy svůj přístup přizpůsobit tak, aby umožňoval mobilizaci a efektivní využívání všech prostředků provádění.

80. EU a její členské státy budou spolupracovat s partnerskými zeměmi s cílem podpořit zdravé politické prostředí pro provádění Agendy 2030. Budou podporovat schopnost států formulovat a provádět vnitrostátní rozvojové politiky a zvyšovat odpovědnost vůči občanům a schopnost reagovat na jejich požadavky.

81. EU a její členské státy budou klást zvýšený důraz na vytváření domácích dodatečných zdrojů pro udržitelný rozvoj v partnerských zemích. To bude zahrnovat podporu mobilizace domácích zdrojů, posílení mezinárodního obchodu jako motoru rozvoje a potírání nezákonných finančních toků.

82. Pro úsilí všech zemí provést Agendu 2030 mají zásadní význam domácí veřejné finance. EU a její členské státy budou podporovat úsilí rozvojových zemí o posílení mobilizace příjmů, řízení dluhu a veřejných výdajů, rozvoj daňových systémů, zvýšení účinnosti veřejných výdajů a postupné rušení dotací na fosilní paliva. Oficiální rozvojová pomoc i nadále hraje důležitou roli při podpoře úsilí zemí – zejména těch nejchudších a nejzranitelnějších – mobilizovat zdroje na domácím trhu. Lepším propojením rozpočtové podpory a kombinovaným financováním mohou EU a její členské státy přispět ke zlepšení účinnosti veřejných investic v partnerských zemích prostřednictvím podpory rámců makroekonomické a fiskální stability, zdravých politik a reforem v příslušných sektorech, komplexních ročních a střednědobých rozpočtových rámců a zdravých systémů veřejné finanční správy, včetně transparentního zadávání zakázek.

Mobilizace a využívání domácích zdrojů

Vzhledem ke svému zásadnímu významu by domácí veřejné finance měly být jádrem úsilí všech vlád, které se snaží o inkluzivní růst, vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj. Jsou také součástí společenské smlouvy mezi vládou a jejími občany. Občané platí daně ochotněji, když mají pocit, že mají podíl na celkovém rozvoji země a mohou vést vládu k zodpovědnosti.

Přístup EU „Vybrat více, utráčet lépe“³¹ podporuje rozvojové země ve třech oblastech: lepší mobilizace domácích zdrojů; účinnější a efektivnější veřejné výdaje; řízení dluhu. Zaměřuje se na daňové úniky, vyhýbání se daňovým povinnostem a nezákonné finanční toky, i na účinnost, efektivitu a spravedlnost daňového systému a financování sociální ochrany. To podporuje řádné řízení veřejných výdajů, za účelem převedení příjmů do veřejných statků a služeb, a to prostřednictvím fiskální disciplíny a strategické alokace zdrojů.

EU a její členské státy podporují také addisababskou iniciativu v oblasti daní a práci OECD / G20 za účelem řešení snižování základu a přesunů zisku a výměny daňových informací. Podporují účast rozvojových zemí v příslušných mezinárodních jednáních a normotvorných procesech, včetně globálního fóra o transparentnosti a výměně informací pro daňové účely a diskusí G20/OECD. Zavazují se usilovat o soudržnost mezi svými daňovými politikami a jejich dopady na rozvojové země.

83. EU se kolektivně zavazuje poskytnout 0,7 % hrubého národního důchodu (HND) jako oficiální rozvojovou pomoc v časovém rámci Agendy 2030³². Dále bude společně poskytovat 0,15 % HND jako oficiální rozvojovou pomoc nejméně rozvinutým zemím v krátkodobém horizontu, a v časovém rámci Agendy 2030 dosáhne 0,20 %. EU a její členské státy budou i nadále podporovat zmírňování změny klimatu a adaptaci v rozvojových zemích, v souladu se závazky v rámci Úmluvy OSN o boji proti změně klimatu a Pařížské dohody. EU a její členské státy i nadále povedou politický dialog k posílení závazků druhých k financování udržitelného rozvoje, včetně financování v oblasti klimatu.

84. Evropská unie a její členské státy přispějí k iniciativám vedoucím k lepšímu financování pro rozvoj. To bude zahrnovat finanční prostředky nad rámec oficiální rozvojové pomoci, ze všech zdrojů, které přispějí k provádění Agendy 2030, s využitím nástrojů, jako jsou očekávané návrhy OECD pro opatření ohledně celkové oficiální podpory udržitelného rozvoje.

85. Rozvojová spolupráce bude podporovat realizaci ustanovení obchodních dohod týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje³³. Lepší koordinace pomoci a programů spolupráce v těchto oblastech umožní EU využít příležitostí a podpořit užší obchodní vztahy za účelem prosazování této na hodnotách založené agendy vůči našim obchodním partnerům.

86. EU a její členské státy budou podporovat používání jiných prostředků provádění, včetně budování kapacit, vědy, techniky a inovací. Budou i nadále investovat do výzkumu a vývoje v rozvojových zemích i pro rozvojové země, včetně posílení národních inovačních systémů. Budou usilovat o posílení měřitelných dopadů na postupné plnění cílů udržitelného rozvoje prostřednictvím přístupu odpovědného výzkumu a inovací, včetně otevřeného přístupu k výsledkům výzkumu a údajům pro projekty financované z veřejných prostředků a vzdělávání pro vědu.

³¹ *Vybrat více, utráčet lépe*, pracovní dokument útvarů Komise, 5. listopadu 2015.

³² *Nové globální partnerství pro vymýcení chudoby a udržitelný rozvoj na období po roce 2015 – závěry Rady* (odstavce 32 a 33), Rada Evropské unie, 26. května 2015 (9241/15).

³³ *Obchod pro všechny. Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice*, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, 14. října 2015 (COM(2015) 497).

5.2. Soudržnost politik pro rozvoj

87. **Konsensus přispívá k požadavku, aby byl zajištěn soulad mezi jednotlivými oblastmi vnější činnosti Unie a mezi těmito oblastmi a ostatními politikami**³⁴. Požadavek na soudržnost politik, který je zakotven v Agendě 2030 předpokládá začleňování udržitelného rozvoje do všech souvisejících politik EU a vyváženým způsobem spojuje tři rozměry udržitelného rozvoje, řeší vzájemnou souvislost mezi různými cíli udržitelného rozvoje a zajišťuje soulad mezi vnější činností EU a jejími dalšími politikami a soulad napříč mezinárodními rámci.

88. **Jako významný příspěvek ke společnému úsilí k dosažení širší politiky soudržnosti pro udržitelný rozvoj**³⁵ EU a její členské státy opakovaně potvrzují svůj závazek k soudržnosti politik ve prospěch rozvoje. Budou i nadále zohledňovat cíle rozvojové spolupráce v politikách, které mohou mít vliv na rozvojové země (článek 208 SFEU). Konsensus bude řídit úsilí při uplatňování soudržnosti politik ve prospěch rozvoje ve všech politikách a všech oblastech, na něž se Agenda 2030 vztahuje, a bude usilovat o synergie všude tam, kde je to možné, a to zejména v oblasti obchodu, financí, životního prostředí a změny klimatu, potravinového zabezpečení, migrace a bezpečnosti. Zvláštní pozornost bude věnována boji proti nezákonným finančním tokům a daňovým únikům a podpoře obchodu a zodpovědných investic.

89. **Plnění nového univerzálního rámce pro udržitelný rozvoj v oblasti rozvojové spolupráce je společnou odpovědností všech zúčastněných stran.** EU a její členské státy budou tudíž podporovat přístupy státní správy jako celku a zajistí politickou kontrolu a snahu o koordinaci na všech úrovních implementace cílů udržitelného rozvoje. Za účelem lepší podpory formulování politiky a rozhodování zajistí datovou základnu dopadů politik na rozvojové země prostřednictvím konzultací, zapojení zúčastněných stran a posouzení dopadů hodnocení *ex ante* a *ex post* hlavních politických iniciativ³⁶. Politické iniciativy by měly všude tam, kde je to vhodné, ukázat, jakým způsobem přispívají k udržitelnému rozvoji v rozvojových zemích. To poslouží i jako nástroj pro zlepšení schopností EU a jejich členských států sledovat soudržnost politik pro rozvoj a podávat o nich zprávy a pro zlepšení dopadu na rozvojové země. S ohledem na všeobecnost Agendy 2030 budou EU a její členské státy rovněž podporovat další země, aby posoudily dopad svých vlastních politik na dosažení cílů udržitelného rozvoje, a to také v rozvojových zemích. EU a její členské státy budou navíc podporovat partnerské země v jejich vlastním úsilí, aby byly zavedeny vhodné rámce pro soudržnost politik pro udržitelný rozvoj. Budou podporovat politiku soudržnosti na mezinárodních fórech, jako jsou OSN a G20.

5.3. Účinnost rozvoje

90. **EU a její členské státy potvrzují svůj závazek uplatňovat základní principy účinnosti rozvoje, jak bylo potvrzeno na fóru na vysoké úrovni konaném v Pusanu v roce 2011 a uvádět je do praxe v rámci rozvojové spolupráce.** Tyto principy jsou: výsledky; transparentnost a vzájemná

³⁴ Čl. 21 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii.

³⁵ *Závěry Rady o soudržnosti politik pro rozvoj: zpráva EU za rok 2015* (odstavec 7), Rada Evropské unie, 26. října 2015 (13202/15).

³⁶ *Viz Zlepšování právní úpravy k dosažení lepších výsledků – agenda EU*, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, 18. května 2015 (COM(2015) 215).

odpovědnost; demokratická odpovědnost; rozvoj podporující inkluzivní partnerství. Fórum na vysoké úrovni v Pusanu zdůrazňuje, že je třeba, aby všechny zdroje na rozvoj a všichni partneři efektivně spolupracovali na zajištění udržitelných výsledků. EU a její členské státy budou pokračovat v této plošné práci, mimo jiné i prostřednictvím globálního partnerství pro účinnou rozvojovou spolupráci. Rozvojová spolupráce bude realizována v úzké spolupráci s dalšími partnery a bude plně transparentní vůči občanům v Evropě a v rozvojových zemích.

91. Principy účinnosti rozvoje platí pro všechny formy rozvojové spolupráce. To zahrnuje mezinárodní veřejné finance, jako jsou oficiální rozvojová pomoc a spolupráce jih–jih, subjekty občanské společnosti, filantropické nadace, zvýhodněné a nezvýhodněné půjčky a aktivity soukromého sektoru. EU a její členské státy očekávají, že všichni ostatní rozvojoví partneři tyto zásady začlení do svých vlastních činností a přizpůsobí je specifickým situacím.

92. EU a její členské státy budou i nadále prosazovat transparentnost, která by měla postupně pokrýt celou škálu zdrojů rozvoje. Budou vyvíjet nástroje, pomocí kterých bude možné účinněji prezentovat a používat údaje o rozvojové spolupráci, aby došlo ke zlepšení procesů a standardů odpovědnosti. Lepším propojením postupů plánování a tvorby rozpočtů budou podporovat partnerské země v propojování zdrojů pro rozvoj s výsledky.

93. EU a její členské státy budou podporovat využívání systémů partnerských zemí při řízení veřejných financí po celou dobu rozpočtového cyklu, včetně systémů zadávání veřejných zakázek, s cílem pomoci zlepšit výkonnost institucí na celostátní a nižší než celostátní úrovni. Budou společně posuzovat účinnost systémů partnerských zemí, s cílem zajistit informovaný a koordinovaný přístup. Jsou odhodlány co nejvíce uvolnit svou pomoc a podpoří všechny poskytovatele rozvojové spolupráce, včetně rozvíjejících se ekonomik, aby učinily totéž. Jejich cílem je zpřesnit definici uvolnění podpory, aby byla zajištěna reciprocita mezi všemi mezinárodními poskytovateli financí.

6. SLEDOVÁNÍ PLNĚNÍ ZÁVAZKŮ

94. V souvislosti s rozvojovou spoluprací se EU a její členské státy plně zavazují, že vytvoří komplexní, transparentní a odpovědným systém sledování a hodnocení pro účely Agendy 2030.

95. EU a její členské státy postupně přizpůsobí své systémy podávání zpráv v této oblasti, aby byly v souladu s procesy a ukazateli, které z Agendy 2030 vyplývají. Při plnění tohoto úkolu zlepší kvalitu a dostupnost údajů o své činnosti v oblasti rozvojové spolupráce v rámci celé Agendy 2030. Vynaloží úsilí, aby zajistily, že podávání informací je v souladu s ostatními mezinárodními závazky.

96. EU a její členské státy integrují Agendu 2030 a podpoří použití indikátorů v podobě cílů udržitelného rozvoje pro měření výsledků rozvoje na úrovni jednotlivých zemí. Ukazatele cílů udržitelného rozvoje mohou především podpořit a usnadnit společný přístup EU orientovaný na výsledky, který upřednostňuje jednotné podávání zpráv o výsledcích na úrovni partnerských zemí, včetně výsledkových rámců na úrovni partnerských zemí, pokud existují.

97. EU a její členské státy vytvoří společnou souhrnnou zprávu o dopadu jejich činností na podporu Agendy 2030 v rozvojových zemích, jako příspěvek ke zprávám, které EU podává politickému fóru OSN při setkání na úrovni hlav států, které se koná každé čtyři roky. Tato zpráva bude využívat zprávy EU a bude na nich stavět, včetně zpráv o výsledcích, oficiální rozvojové pomoci a soudržnosti politik pro rozvoj, a dále o sledování cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU.

98. EU a její členské státy posílí statistické schopnosti v rozvojových zemích. Toto posílení bude zahrnovat výraznější schopnosti výroby a analýzy údajů, které by měly být tříděny, pokud je to možné,

dle příjmu, pohlaví, věku a dalších faktorů, a měly by poskytnout informace o vyloučených, zranitelných a těžko dosažitelných skupinách, inkluzivní veřejné správě a dalších otázkách, v souladu s přístupem EU založeném na právech. Bude také obsahovat investice do silnějších statistických úřadů na vnitrostátní a regionální úrovni a využívání nových technologií a datových zdrojů, jako jsou geoprostorové informace a pozorování Země.

99. **V polovině období bude provedeno vyhodnocení provádění konsensu.** Vyhodnocení nastíní, jak se konsensus uplatňoval a čeho v oblasti provádění Agendy 2030 dosáhl. EU a její členské státy budou systematicky kontrolovat pokrok a přizpůsobovat své činnosti tak, aby bylo zajištěno, že rozvojová spolupráce, včetně prostřednictvím svých vazeb se souvisejícími oblastmi politik, bude i nadále podporovat provádění Agendy 2030 v rozvojových zemích.